

Motion till riksdagen 2005/06:Ub2

av Peter Eriksson m.fl. (mp)
med anledning av prop. 2004/05:162

Ny värld – ny högskola

Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning	3
4	Utbildning för hållbar utveckling	3
4.1	Högskolelagen bör ändras	4
5	Internationaliseringen av den högre utbildningen	4
5.1	Avgiftsfriheten	5
6	Den nya examensstrukturen	6
6.1	Utbildning på avancerad nivå.....	6
6.1.1	Examenstillstånd för masterexamen	8
6.1.2	Grundläggande behörighet för program på avancerad nivå.....	8
6.2	Forskarutbildningen	8
6.2.1	Översyn av antagningsprocessen till forskarutbildningen	9
6.3	Poäng och betyg	9
6.4	Vissa förändringar i examensordningen	9
7	Finansiering av högskolestudier	10
7.1	Förlängd studietid.....	10
7.2	Ett reformerat studiemedelssystem	11
7.3	Nya villkor för doktorander.....	12
8	Breddad rekrytering	12
9	Behörighet och urval	13
9.1	Grundläggande behörighet för högskolestudier	14
9.2	Arbetslivserfarenhet	14
9.3	Andra urvalsgrunder för grundläggande högskoleutbildning	15
9.4	Urval vid lika meriter	16
9.5	Meritämnen	16
10	Jämställdhet inom högskoleväsendet	17
10.1	Utmana könssegregeringen!	17
10.2	Ökat tryck i arbetet mot sexuella trakasserier	18
11	HBT-perspektiv.....	18
12	SLU:s departementstillhörighet.....	19

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att högskolelagen skall ändras på så sätt att en ekologiskt hållbar utveckling främjas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hållbar utveckling skall ingå i Högskoleverkets kvalitetsgranskning av lärosätena.
3. Riksdagen begär att regeringen ser över de problem som s.k. free movers möter då de kommer till Sverige för att studera här.
4. Riksdagen beslutar att en bestämmelse införs i högskolelagen om att all högskoleutbildning i Sverige skall vara avgiftsfri i enlighet med vad i motionen anförs.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att poäng från studier på avancerad nivå inte skall kunna tillgodoräknas i forskarutbildningen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att masterexamen inte skall kunna avläggas som en etapp i forskarutbildningen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att frågan om hur lärarexamen skall placeras in i det nya examenssystemet bör utredas vidare.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fullgjorda kursfordringar om minst 120 poäng skall krävas för grundläggande behörighet till utbildning på avancerad nivå.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de centralt reglerade kraven på fördjupning i ett huvudämne om 60 poäng för kandidatexamen och 80 poäng för magisterexamen skall finnas kvar.
10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på hur studiemedelssystemet kan anpassas till de förändringar som görs i examensstrukturen, särskilt avseende studietidens längd, i enlighet med vad i motionen anförs.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de av regeringen i proposition 2004/05:162 föreslagna åtgärderna för breddad rekrytering vidgas till att omfatta även etnicitet och kön där det är relevant.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att 25:4-regeln bör ersättas med en bedömning av den sökandes reella kompetens.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att urvalsgruppen HA fortsatt skall finnas kvar.
14. Riksdagen begär att regeringen ger Högskoleverket i uppdrag att ha utvecklat nya högskoleprov med fem olika profiler inom fem år.

15. Riksdagen begär att regeringen ändrar i högskoleförordningen så att urval vid likvärdiga meriter skall få göras med hänsyn till etnisk bakgrund, i enlighet med vad i motionen anförs.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att betyg i ämnen som utgör särskild behörighet för en högskoleutbildning vid urval skall ges ökad tyngd i enlighet med vad i motionen anförs.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma med förslag på lösning på problemen angående ämnesbetyg.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av åtgärder för att öka andelen män på kvinnodominerade utbildningar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskoleverket bör få i uppdrag att vid tillsyn granska lärosätena ur jämställdhetssynpunkt.

Inledning

Miljöpartiet driver en politik för att främja det livslånga lärandet. Varje människa har rätt till utbildning, inte bara som ung, utan genom hela livet. Möjligheter för individen att ändra inriktning i livet, att vidareutveckla och vidareutbilda sig, måste hela tiden finnas. Vi har alla olika förutsättningar och därför skall Sverige ha ett utbildningsväsende som ger många möjligheter. Miljöpartiet för en politik för nya livschanser.

Samhället blir alltmer internationaliserat. För Miljöpartiet är detta på många sätt en positiv utveckling. Ökad rörlighet bland studenter och forskare berikar undervisningen och forskningen och skapar större insikt. Särskilt viktigt är att influenser sprids mellan Sverige och länder bortom EU och den engelskspråkiga delen av världen.

Regeringen föreslår i propositionen en ny examensstruktur för det svenska högskoleväsendet. Skälet till de genomgripande förändringarna är en vilja att följa Bolognaprocessens intentioner för harmonisering av den högre utbildningen inom EU. I propositionen föreslås förändringar i den riktningen.

Utbildning för hållbar utveckling

Den högre utbildningen är central i samhället. Högskolor och universitet kan på ett konstruktivt sätt bidra till att ge människor beredskap för ett alltmer komplext samhälle. Begreppet hållbar utveckling fångar det som är själva kärnan i Miljöpartiets politik. Brundtlandkommissionen definierade hållbar utveckling som ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

Fel! Okänt namn på

I den globaliserade världen av i dag är det smärtsamt tydligt att vår livsstil påverkar oss negativt och riskerar våra barns framtid. Ett aktuellt exempel är orkanen Katrinas framfart i södra USA som på många sätt illustrerar hur ohållbart vårt samhälle är i dag. Att orkanen fått så förödande konsekvenser är ett resultat av växthuseffekten och visar tydligt på det akuta behovet av att minska på koldioxidutsläppen. Det visar också att de välbärgades konsumtion får förödande konsekvenser främst för de minde bemedlade. Även om orkanen drabbade ett av världens rikaste länder, USA, så var det de allra fattigaste i detta uppdelade land som drabbades hårdast.

Hållbar utbildning handlar om förmedlande av förmågan att kunna identifiera vilka av de problem som finns i samhället i dag som kommer att påverka nästa generation negativt, samt att utveckla redskap för att kunna hantera dessa problem. Målet är alltså ansvarstagande, kritiskt reflekterande och problemlösande studenter.

Vi vet att vi står inför stora utmaningar för att skapa en hållbar värld och den viktiga roll som utbildningssystemet har i detta betonas ofta. Både i handlingsplanen från världstoppmötet i Johannesburg och i utbildningsagendan inom Baltic 21 förs utbildningens roll för att nå en hållbar utveckling fram.

Högskolelagen bör ändras

I den svenska läroplanen för grundskolan kan man läsa att ”undervisningen skall belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva kan anpassas för att skapa hållbar utveckling”. På högskolenivå finns ingen motsvarighet.

Regeringen nämner i propositionen Ny värld – ny högskola att högskolelagen skall ändras så att det framgår att verksamheten skall främja en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling, men skjuter frågan på framtiden. Miljöpartiet anser att det inte finns någon anledning att vänta med denna lagändring utan föreslår att den genomförs omgående.

En förstärkning av hållbarhetsperspektivet i högskolelagen får som logisk följd att hållbar utveckling också skall vara en del av Högskoleverkets kvalitetsgranskning av lärosätena. På detta sätt förstärks hållbarhetsperspektivet ytterligare. Ingen som får statligt stöd för att bedriva högre utbildning skall kunna ignorera det faktum att vad de lär sina studenter får konsekvenser för det framtida samhället. Det är viktigt att arbetet med att införliva hållbarhetsperspektivet i det praktiska arbetet snarast kommer i gång och att detta arbete prioriteras av lärosätena.

Internationaliseringen av den högre utbildningen

Miljöpartiet anser att regeringens val av fokus för propositionen, internationaliseringen, är synnerligen väl valt. Samhället blir alltmer internationaliserat. För Miljöpartiet är detta på många sätt en positiv utveckling. Ökad rörlighet

Fel! Okänt namn på

bland studenter och forskare berikar undervisningen och forskningen och skapar större insikt. Vi vill särskilt se ökat utbyte med länder bortom EU och den engelskspråkiga delen av världen.

Regeringen presenterar i propositionen en nationell strategi för internationalisering som utgörs av fem övergripande mål:

1. Sverige skall vara ett attraktivt studieland för utländska studenter.
2. De högskoleutbildade skall vara attraktiva på arbetsmarknaden nationellt och internationellt.
3. Universitet och högskolor skall bedriva ett aktivt internationaliseringsarbete i syfte att främja utbildningens kvalitet och förståelsen för andra länder och internationella förhållanden.
4. Hinder för internationaliseringen skall undanröjas såväl nationellt som internationellt.
5. Uppföljningen av högskolans internationella verksamhet skall utvecklas och förbättras.

Miljöpartiet står bakom alla dessa mål. I detta sammanhang vill vi understryka vikten av att den högre utbildningen i Sverige även fortsatt skall vara avgiftsfri.

Vi tycker att de uppdrag som formulerats till Högskoleverket om internationaliseringsfrämjande åtgärder är bra. Särskilt angeläget anser vi det vara att se över utbytesstudenters ställning för att stärka deras rättssäkerhet. Miljöpartiet ser fram emot att se vilka åtgärder regeringen ämnar vidta i detta syfte.

Vi vill i detta sammanhang också uppmärksamma regeringen på andra utländska studenters utsatthet. Så kallade free movers möts av andra problem än utbytesstudenterna, men minst lika allvarliga. Ett stort problem är t.ex. de långa handläggningstiderna för uppehållstillstånd, vilka motverkar den internationalisering som regeringen så gärna vill se. Miljöpartiet anser att regeringen bör se över dessa problem.

Det finns en oro hos verksamma vid ett antal lärosäten om vad den ökade internationaliseringen kan få för konsekvenser. Ökad rörlighet leder till ökad konkurrens om studenterna. Detta kan leda till att vissa mindre utbildningar får svårt att klara den hårda internationella konkurrensen. Regeringen bör följa utvecklingen noga i detta avseende.

Avgiftsfriheten

Den högre utbildningen i Sverige är i dag avgiftsfri. Det har varit en av grundprinciperna för utbildningspolitiken. Rätten till utbildning skall inte styras av den egna plånbokens tjocklek. Socialdemokraterna har visat sig vara beredda att börja luckra upp denna princip, genom att öppna för att ta ut avgifter för studenter som kommer från länder utanför EU/EES-området. En sådan förändring vore mycket olycklig. Den mest omedelbara effekten blir att rekryteringen av icke-europeiska studenter minskar, något som går stick i stäv med regeringens ambitioner om en internationaliserad högskola.

Fel! Okänt namn på

På sikt finns också en uppenbar risk att avgifter kommer att införas även för svenska studenter. Erfarenheter från andra länder visar att avgifter för utländska studenter kan vara ett första steg på vägen mot avgifter även för studenter från det egna landet. Detta av flera skäl. Det blir svårt att ta ut avgifter av vissa studentgrupper men inte av andra. Samtidigt får staten, genom de utländska studenternas avgifter, upp ögonen för studenterna som potentiell intäktskälla. I tider av ekonomisk åtstramning finns en uppenbar risk att även de inhemska studenterna tvingas betala avgifter för att fylla igen hål i statsbudgeten.

Denna utveckling måste motarbetas. Därför bör riksdagen besluta att i högskolelagen slå fast att utbildningen i Sverige skall vara avgiftsfri. Genom att flytta bestämmelsen från högskoleförordningen till högskolelagen ges bestämmelsen en avsevärt starkare ställning.

Den nya examensstrukturen

Regeringen föreslår i propositionen en ny examensstruktur för det svenska högskoleväsendet. Skälet till de genomgripande förändringarna är en vilja att följa Bolognaprocessens intentioner för harmonisering av den högre utbildningen inom EU. Man menar också att de förslag man presenterar kommer att leda till såväl högre kvalitet i, som förbättrad status internationellt för den svenska högskolan.

I korthet föreslår regeringen att den högre utbildningen delas upp på tre nivåer: grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. På varje nivå finns möjlighet till två olika examina: på grundnivå högskole- och kandidatexamen, på avancerad nivå magister- och masterexamen och på forskarnivå licentiat- och doktorexamen. Till detta kommer särskilda konstnärliga examina på motsvarande nivåer samt ett antal yrkesexamina. Bolognaprocessen ledde fram till ett förslag om en grundutbildning om tre år, avancerad utbildning om två år och en forskarutbildning om tre år. Regeringens förslag går i denna riktning, men skiljer sig på ett antal punkter vilka presenteras nedan.

Miljöpartiet anser liksom regeringen att de stora skillnaderna mellan olika länders utbildningssystem kan vara ett problem och att en strävan mot en gemensam utbildningsstruktur för högre utbildning är av stor vikt. Det är viktigt för studenten att svenska högskoleexamina är internationellt gångbara och att det är tydligt vad de står för. En gemensam struktur underlättar också utbyten mellan länder, något som vi ser som mycket positivt.

Utbildning på avancerad nivå

Den största förändringen i regeringens förslag till ny examensstruktur är införandet av en masterexamen motsvarande 80 poäng, eller två år, utöver den grundläggande utbildningen om 120 poäng, tre år. Denna skall till viss del

Fel! Okänt namn på

ersätta, till viss del komplettera nuvarande ordning med magisterexamen om 40 poäng som följer på grundutbildningen.

Det överordnade skälet till att denna master införs är just harmoniseringen inom EU. Regeringen menar att den svenska utbildningens konkurrenskraft stärks genom att studenter som skall söka forskarutbildning eller arbeta i annat land får en internationellt gångbar examen. Den svenska magisterexamenens status har uppfattats som otydlig internationellt. Regeringen förväntar sig också en kvalitetshöjning i och med reformen.

Samtidigt som man föreslår införande av den nya masterexamen förordar man att magisterexamen skall finnas kvar som komplement. Regeringen menar att det i dag finns ett antal program som omfattar fyra års studier och som det inte finns någon anledning att förlänga. Möjlighet för studenterna att komplettera sin magisterexamen med ytterligare ett års studier för att få en masterexamen skall beredas.

Miljöpartiet anser att den avvägning regeringen gjort är bra i grunden, även om den ger en viss otydlighet i strukturen. Vi vill ha ett utbildningssystem som ger studenterna många möjligheter och som kan erbjuda en mängd olika lösningar. Vi ser det som naturligt att masterexamen i huvudsak präglas av en inriktning mot arbetsmarknaden snarare än forskarvärlden. För en student med siktet inställt på forskning är en masterexamen inte nödvändig, så till vida man inte avser söka sig utomlands för dessa studier då masterexamen kan krävas.

Masterexamen skall ge grundläggande behörighet till forskarutbildningen, liksom magisterexamen. På detta sätt kan master- och magisterutbildningarna komplettera varandra. Miljöpartiet ser dock att det på sikt kan vara naturligt att fasa ut magisterexamen och enbart ha en examen på avancerad nivå, masterexamen.

Miljöpartiet är emot principen att studenter med masterexamen skall kunna tillgodoräkna sig motsvarande ett års studier då de går vidare till forskarutbildning. Risken är stor att lärosätena inför krav på avlagd masterexamen för tillträde till forskarutbildningen, för att enbart behöva finansiera tre av forskarstudenternas fyra års utbildning. Vi anser inte att införandet av en masterexamen skall innebära att forskarutbildningen i praktiken förkortas med ett år, vilket ser ut att bli en följd av regeringens förslag. Forskarutbildningen skall även fortsatt vara fyra år, och dessa fyra år skall inte till någon del finansieras av studiemedelssystemet.

Regeringen föreslår också att en student med magisterexamen skall kunna avlägga en master under forskarutbildningen, som ett slags etapp. Miljöpartiet motsätter sig detta. Vi anser inte att de olika examina bör sammanblandas.

Förslagen om förändrad examensstruktur kan väntas få effekter för studenternas ekonomiska situation i fråga om studiefinansiering. Miljöpartiet är medvetet om detta och föreslår till skillnad från regeringen i ett senare avsnitt i motionen förändringar i finansieringssystemen som en konsekvens av detta.

Fel! Okänt namn på

Examenstillstånd för masterexamen

Regeringen föreslår att statliga universitet, statliga högskolor med vetenskapsområde och enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda doktors- och licentiatexamina inom ett vetenskapsområde skall få tillstånd att utfärda masterexamen. Övriga högskolor och utbildningsanordnare kan efter ansökan och prövning ges rätt att utfärda masterexamen. Miljöpartiet anser att detta är en rimlig ordning och stödjer därför regeringens förslag.

Grundläggande behörighet för program på avancerad nivå

Regeringen vill i sin proposition göra det tydligt att varje utbildningsnivå bygger på den lägre. En konsekvens av detta är att en kurs inte kan förekomma på flera nivåer och att yrkesexamina måste nivåbestämmas. Detta är i princip konsekvent och bra men ställer till problem t.ex. för lärarutbildningen, som har en gemensam examensbeskrivning för inriktningar av olika omfattning. Lärarexamen borde således sorteras in under både den grundläggande och den avancerade nivån, vilket naturligtvis skulle bli problematiskt. Miljöpartiet anser därför att frågan om hur lärarexamen skall placeras in i det nya examenssystemet bör utredas vidare.

Ett annat problem med regeringens förslag är kravet på examen omfattande minst 120 poäng för behörighet till utbildning på avancerad nivå. Miljöpartiet anser att kravet på examen ställer till stora problem för studenter som vill söka sig vidare till den avancerade nivån direkt efter avslutade studier på den grundläggande nivån. Det tar ofta flera månader för en student att få sitt examensbevis utfärdat. Även om ekonomiska resurser avsattes till högskolorna för att snabba på hanteringen av detta är det inte rimligt att en högskola skall kunna utfärda en examen på en vecka. Mer tid är det inte som skiljer vårtermin från hösttermin, då studenter ofta tar sina sista poäng i januari. Rättssäkerhetsargumentet är inte så tungt att man skall begära att studenterna skall behöva acceptera att vänta en hel termin innan de kan gå vidare i sina studier. Krav på fullgjorda kursfordringar är fullständigt tillräckligt, vilket också förordades av Utbildningsdepartementets projektgrupp som utredde frågan.

Regeringen kräver heller inte examen för behörighet till forskarutbildning, utan nöjer sig med fullgjorda kursfordringar. Miljöpartiet ser inte varför rättssäkerhetsargumentet skulle vara mer relevant i det ena än det andra fallet.

Forskarutbildningen

Regeringen föreslår inga större förändringar i forskarutbildningen. Licentiatexamen blir kvar, vilket Miljöpartiet tycker är bra. Regeringen skärper kraven för grundläggande behörighet till forskarutbildningen från 120 poäng till 160 poäng, varav minst 40 på avancerad nivå. Här ställer man inte krav på examen utan fullgjorda kursfordringar anses vara tillräckligt. Miljöpartiet vill som ovan klargjorts att fullgjorda kursfordringar, inte examen, skall krävas för grundläggande behörighet även till den avancerade nivån.

Översyn av antagningsprocessen till forskarutbildningen

Antagningen till forskarutbildningen bör liksom antagning till all offentligt finansierad utbildning präglas av öppenhet och rättvisa. I dag ser inte situationen alltid ut så. Studenter som vill fortsätta sina studier på forskarnivå är ofta beroende av personliga kontakter med nyckelpersoner på institutionerna. På vissa håll är man helt öppen med att studenten skall ha etablerat kontakt med en person som skall kunna fungera som handledare redan innan ansökan lämnas in. Som det formuleras i propositionen: ”Detta är inte optimalt ur kvalitetshänseende, uppfyller inte de sökandes krav på rättssäkerhet och försvårar ett medvetet arbete med att bredda rekryteringen till utbildning på forskarnivå. Det försvårar också rörligheten mellan lärosäten inom och utom landet.” Dessutom ökar risken för snedrekrytering om personliga kontakter krävs för att man skall få tillgång till forskarstudier.

Miljöpartiet anser därför att de åtgärder som regeringen presenterar för att komma till rätta med dessa problem är bra.

Poäng och betyg

Regeringen föreslår i propositionen att ett nytt poängsystem för att ange omfattning av högskoleutbildning bör införas, men att genomförandet av detta behöver övervägas ytterligare. Det nya systemet skall bygga på ECTS (European Credit Transfer System). ECTS används i dag som ett verktyg för att översätta omfattningen av studier då en student vill tillgodoräkna sig poäng tagna i annat land.

Miljöpartiet har inget att invända mot en harmonisering av poängsystemen mellan EU-länderna, men vill understryka vikten av att de problem med ett nytt system som regeringen pekar på i propositionen löses.

Miljöpartiet gläds åt att regeringen inte har gått fram med ett förslag om att införa en sjugradig betygsskala, vilket departementsgruppen föreslagit. Miljöpartiet anser det vara av stor vikt att betygssystemet inte utvecklas till att innehålla fler steg än vad som finns i dag.

Vissa förändringar i examensordningen

Regeringen föreslår att de centralt reglerade kraven på fördjupning på 60-poängsnivån i huvudämnet för kandidatexamen och på 80-poängsnivån för magisterexamen inte längre skall ställas. Bakgrunden är att traditionen med fördjupning i ett huvudämne inte är anpassad för nyare ämnesområden som teknik och vård. Man har ofta sammanfört olika ämnen inom ramen för ett yrkesinriktat program till breda ”huvudämnen” för att studenterna skall kunna få generella examina, vid sidan av sina yrkesexamina. Detta uppfattar lärosätena enligt regeringen som en administrativ konstruktion som inte är motiverad av andra skäl. För att studenter som läser till en yrkesexamen även skall

Fel! Okänt namn på

kunna få en generell examen föreslår regeringen alltså att regleringen om fördjupning i huvudämne tas bort.

Miljöpartiet anser att det finns en poäng med att försöka komma till rätta med detta problem. Regeringens förslag innebär dock alltför stora risker för utbildningens kvalitet. Det är viktigt att svensk högskoleutbildning fortsatt håller hög klass, och det finns ett särskilt värde i fördjupning och progression, som inte har sin motsvarighet i bredd. Miljöpartiet motsätter sig därför regeringens förslag och anser att de centralt reglerade kraven på fördjupning i ett huvudämne om 60 poäng för kandidatexamen och 80 poäng för magisterexamen skall finnas kvar.

Regeringen föreslår vidare att magisterexamen med ämnesbredd tas bort. Miljöpartiet stöder detta förslag. Ett program på avancerad nivå måste, liksom regeringen skriver, alltid innebära fördjupning.

Regeringen föreslår vidare ett antal förändringar i examensordningen av mer eller mindre teknisk karaktär som Miljöpartiet ställer sig bakom. Det rör sig t.ex. om att examen skall fastställas till exakta antal poäng, att vissa yrkesexamina ersätts med generella examina och att krav på självständigt arbete skall ställas för samtliga examina.

Finansiering av högskolestudier

Miljöpartiet driver en politik för att främja det livslånga lärandet. Varje människa har rätt till utbildning, inte bara som ung, utan genom hela livet. Möjligheter för individen att ändra inriktning i livet, att vidareutveckla och vidareutbilda sig, måste hela tiden finnas. Vi har alla olika förutsättningar och därför skall Sverige ha ett utbildningsväsende som ger många olika möjligheter. Miljöpartiet för en politik för nya livschanser. En förutsättning för detta är ett finansieringssystem som verkligen ger studenterna en chans. Miljöpartiets långsiktiga mål är att studielön införs.

Förlängd studietid

I motsats till vad regeringen hävdar anser Miljöpartiet att de aviserade förändringarna av utbildningssystemet också kräver förändringar av studiemedelssystemet. Målet med att införa masterutbildningar är givetvis att många studenter skall välja att gå dem. Konsekvensen bör naturligtvis bli att fler studenter läser fem år i stället för fyra. Regeringen för en föga övertygande argumentation om att utbildningens längd inte kommer att öka för de allra flesta eftersom många redan i dag läser mer än de 120/160 poäng som krävs för en examen. Hur det verkligen kommer att bli är svårt att sja om. Miljöpartiet anser dock att det finns anledning att tro att studenter kommer att fortsätta att vara intresserade av att ta kurser som ligger utanför dem som ryms inom en särskild examen. Vill man ha en utveckling där många studenter har magisterexamen bör man skapa incitament för en sådan utveckling.

Regeringen menar att det inte finns någon anledning att utöka antalet terminer för vilka man kan få studiemedel eftersom alla utbildningar ryms inom 12 terminer. Miljöpartiet anser att regeringen här avslöjar en industriell syn på utbildning. Regeringen vill att så många som möjligt skall utbilda sig på högskolenivå, man vill öka direktövergången och öka genomströmningen. Men regeringen vill inte ge människor möjligheten att omskola sig. Så som läget ser ut på dagens arbetsmarknad anser Miljöpartiet att samhället på alla sätt måste uppmuntra människor som tar initiativ och visar vilja att vidareutbilda sig eller omskola sig för att hitta en plats på arbetsmarknaden. Samhället har förväntningar på individer att de skall vara flexibla på en dynamisk arbetsmarknad, där trender vänder fort. Då måste vi ha ett studiemedelssystem som ger människor nya möjligheter. I Socialdemokraternas utbildningssystem måste man veta vad man vill jobba med redan innan man börjar studera och man måste dessutom vara säker på att få jobb inom det yrket. Man får ingen andra chans. För Miljöpartiet är det livslånga lärandet en grundläggande princip för hur utbildningssystemet skall vara uppbyggt.

Den av regeringen föreslagna examensstrukturen innebär också att forskarstudenter förväntas finansiera ett av sina år som doktorand genom studiemedel, via tillgodoräknande av kurser på masternivån. Miljöpartiet motsätter sig detta, vilket uttryckts tidigare. I stället för att forskarstudenterna skall tillgodoräkna sig poäng på avancerad nivå, anser vi att studiemedelssystemet bör förändras i grunden. Men först och främst bör rätten till studiemedel förlängas till 14 terminer från de 12 som gäller i dag, och bidragsdelen höjas. Därför vill vi att riksdagen ger regeringen i uppdrag att återkomma med förslag på hur studiemedelssystemet kan anpassas till de förändringar som görs i examensstrukturen, särskilt avseende studietidens längd.

Ett reformerat studiemedelssystem

Miljöpartiet vill se ett radikalt annorlunda studiemedelssystem än vi har i dag och har även tidigare motionerat i frågan. Dagens studiemedelssystem är mycket stelt. Så gott som varje detalj är reglerad: hur många terminer och veckor man kan få bidrag och lån, hur gammal man får vara, hur stor inkomst man får ha av arbete vid sidan om, hur många månader per år man kan få studiemedel för, hur mycket man maximalt kan få ut i månaden osv. Miljöpartiet efterlyser ett betydligt mer flexibelt system som ger individen ökat inflytande över sin egen situation. Vi vill att en utredning tillsätts för att se över hur ett mer flexibelt system för studiestöd kan se ut.

Ett förslag som vi vill att en utredning tittar närmare på är att man fastställer ett totalbelopp för lån och bidrag som skall finnas tillgängligt för varje student. Detta totalbelopp har studenten sedan själv att förfoga över och kan då välja hur fort eller långsamt han eller hon vill spendera pengarna. Viss begränsning är nödvändig, det skall t.ex. inte gå att ta ut hela beloppet på en termin utan vi tänker oss en maxgräns för vad man kan få ut per månad. Ett system av det här slaget kan ge människor ökade möjligheter till inflytande och styrning över sitt eget liv. En student med tre barn lever under andra

Fel! Okänt namn på

förutsättningar än en 19-åring som bor hemma hos sina föräldrar, och båda skall kunna leva drägligt under studietiden.

Det nya systemet gör det möjligt för den som vill att välja att studera under en kortare period, med ett högre tempo, genom att man kan ta ut mer pengar per månad och i och med det lägga ned färre timmar i veckan på att arbeta för att få in pengar. En del studenter tar chansen att gå igenom sin utbildning något snabbare och därmed tidigare finnas tillgängliga på arbetsmarknaden. Den som vet med sig att han eller hon kommer att behöva lång tid för sin utbildning kan i stället studera längre, kanske i ett lägre tempo, och i stället leva snålt och eventuellt komplettera med extraarbete. Poängen är att det blir möjligt för studenten att göra detta val. Den enskilde studenten är den som bäst vet hur hon eller han når sina mål, inte staten.

Nya villkor för doktorander

Miljöpartiet anser att ett mål måste vara att alla studerande på forskarutbildning skall erbjudas doktorandtjänster. I dag är det bara ungefär hälften av totalt knappt 20 000 forskarstuderande som har doktorandtjänst. Resten finansierar sina studier genom andra anställningar inom högskolan, utbildningsbidrag, stipendium, tjänst utanför högskolan eller genom studiemedel.

Många studenter som antagits till forskarutbildningar står på olika sätt utanför de sociala trygghetssystemen. Dagens system erkänner, med några undantag, bara förvärsarbete som grund för sociala förmåner. Studier är inte SGI-grundande, vilket innebär att en student inte har rätt till sjukförsäkring och a-kassa. Detta har även effekter för föräldraförsäkringen.

Knappt 4 000 doktorander finansierade 2004 sina studier med utbildningsbidrag, stipendier eller studiemedel. Av dessa hade merparten, 2 300 doktorander, utbildningsbidrag. Miljöpartiet anser att en utredning skall tillsättas för att se över hur regelverket i högskoleförordningen kan ändras så att forskarstuderande kan garanteras erbjudande om en tidsbegränsad anställning som doktorand i samband med antagningen till forskarutbildningen. Utredningen bör undersöka konsekvenser och kostnader för att införa detta för alla doktorander. Man bör utreda såväl möjligheten att avskaffa både stipendier och utbildningsbidrag som att enbart avskaffa stipendiefinansieringen men fortsatt tillåta utbildningsbidragen.

Breddad rekrytering

Regeringens proposition Ny värld – ny högskola fokuserar huvudsakligen på dels internationaliseringen av den högre utbildningen, dels vikten av en breddad rekrytering till högskolan. Regeringen skriver i propositionen:

Alla människor har rätt till kunskap och utveckling. Kunskapssamhället skall stå öppet för alla, oavsett social bakgrund, könstillhörighet, etnisk tillhörighet, funktionshinder, bostadsort eller sexuell läggning. Valet av

Fel! Okänt namn på

högre studier skall i första hand styras av individens intresse och förmåga, inte av individens bakgrund. Högskolan måste vara en kraft för social förändring så att mångfalden i samhället bättre återspeglas i högskolan. Regeringen anser därför att rekryteringen till högskolan bör fortsätta att vidgas till nya grupper.

Miljöpartiet delar denna beskrivning men ifrågasätter varför regeringen så ensidigt fokuserar på socioekonomisk bakgrund när det gäller breddad rekrytering. Regeringen föreslår ett antal åtgärder för att bredda rekryteringen till högskolan. Det handlar främst om:

- Myndigheten för Sveriges nätuniversitet ombildas och får vidgat uppdrag till att omfatta stöd för breddad rekrytering och minskad social snedrekrytering. I samband med detta avvecklas Rådet för högre utbildning vid Högskoleverket.
- Regeringen återkommer i regleringsbrev med särskilda uppdrag till lärosätena med syftet att främja en ökad andel högskolenybjörjare med arbetarbakgrund på vissa längre utbildningar.
- Högskoleverket får i uppdrag att följa upp och utvärdera lärosätenas arbete med breddad rekrytering.
- Regeringen vill uppmuntra högskolor till samverkan med gymnasieskolor med låg andel som går vidare till högskolestudier.
- Reglerna om urvals- och bedömningskriterier till forskarutbildningen skall ses över för att uppmuntra elever från arbetarhem att gå vidare till forskarutbildning.

Miljöpartiet anser att samtliga av dessa åtgärder är bra. Vi vill dock rikta skarp kritik mot regeringen för att den så ensidigt fokuserar på studenters socioekonomiska bakgrund när de diskuterar breddad rekrytering. Miljöpartiet anser att faktorerna kön och etnisk bakgrund är minst lika angelägna att ta hänsyn till i arbetet med breddad rekrytering.

Eftersom representationen av studenter med utländsk bakgrund varierar så mycket beroende på vilket land man har sitt ursprung i finns visserligen stöd för att socioekonomisk bakgrund kan vara överordnat den utländska bakgrunden som förklaringsfaktor till den låga andelen studenter med utländsk bakgrund. Men det är ett förenklat synsätt att tro att ensidigt fokus på socioekonomisk bakgrund löser detta problem, eller för den delen problemet med könssegregeringen. Därför vill Miljöpartiet bredda de föreslagna åtgärderna till att omfatta även etnicitet och kön där det är relevant.

Behörighet och urval

Huvuduppgiften för tillträdesreglerna är att säkerställa att de som börjar en högskoleutbildning har förutsättningar att klara den. Om det finns fler sökande som fyller kraven än det finns utbildningsplatser, skall de som har bäst förutsättningar att klara utbildningen antas. Det gäller att ge gymnasieeleverna tydlig information om vilka studieval som bäst förbereder för högre ut-

Fel! Okänt namn på

bildning. Tillträdesreglerna till högre utbildning skall vara enkla, rättvisa och enhetliga.

Grundläggande behörighet för högskolestudier

Regeringen föreslår i propositionen att kraven på den grundläggande behörigheten skall ändras så att bestämmelserna blir mer enhetliga för sökande från gymnasieskola och gymnasial vuxenutbildning. Kraven på gymnasieexamen från gymnasieskolan och grundläggande behörighet skall för tydlighetens skull överensstämma. Det tycker Miljöpartiet är bra.

Miljöpartiet anser också att regeringen har gjort en riktig bedömning när man inte föreslår att vissa kärnämnen, till skillnad från andra, skall ingå i den grundläggande behörigheten. Detta var något som Tillträdesutredningen argumenterade för. Miljöpartiet anser att om en utbildning kräver särskilda kunskaper i ett eller flera ämnen skall detta regleras inom ramen för särskild behörighet.

Miljöpartiet tycker också att det är bra att regeringen behåller nu gällande bestämmelser om att en högskola kan ge dispens från krav på grundläggande behörighet om särskilda skäl finns.

Arbetslivserfarenhet

När det gäller antagningsförfarandet till högskolestudier finns i dag två bestämmelser som främjar möjligheterna för presumtiva studenter med arbetslivserfarenhet. Den ena rör grundläggande behörighet och den andra rör urval.

I 7 kap. 6 § högskoleförordningen finns den s.k. 25:4-regeln:

Den skall anses ha grundläggande behörighet som

1. fyller 25 år senast under det kalenderår då utbildningen börjar,
2. har arbetat under sammanlagt minst fyra år före det kalenderhalvår då utbildningen börjar eller på något annat sätt har förvärvat motsvarande erfarenhet och
3. har kunskaper i svenska och engelska som motsvarar ett fullföljt nationellt program i gymnasieskolan.

Tillträdesutredningen ansåg att denna regel bör tas bort eftersom den i princip innebär en schablonmässig bedömning av den sökandes ålder. Regeringen föreslår dock att denna regel skall finnas kvar. Miljöpartiet vill understryka vikten av att utbildning är tillgänglig för så många som möjligt, men anser att ålder och arbetslivserfarenhet inte automatiskt skall ge grundläggande behörighet. Miljöpartiet anser liksom utredningen att denna regel bör ersättas med en bedömning av den sökandes reella kompetens.

Däremot argumenterar regeringen mot att arbetslivserfarenhet skall vara meriterande i urvalsprocessen. I dag finns en särskild urvalskategori för dem som vill kombinera sitt resultat på högskoleprovet med arbetslivspoäng, HA. En student i denna urvalsgrupp har redan genom studier ansträngt sig för att få såväl grundläggande som särskild behörighet, och arbetat minst fem år på

minst halvtid och får därför tillgodoräkna sig 0,5 poäng på högskoleprovet. Miljöpartiet tror att studier i kombination med arbetslivserfarenhet mycket väl kan skapa goda förutsättningar för studenter att klara högskolestudier. Därför tycker vi att denna urvalsgrupp bör finnas kvar.

Regeringen vill däremot ta bort HA-kategorin med motiveringen att urvalsgruppen bidrar till att öka åldern hos de sökande. Genom att ta bort urvalsgruppen förbättras möjligheten att uppnå regeringens mål om att 50 % av en årskull skall ha påbörjat en högskoleutbildning vid 25 års ålder.

Anledning till att regeringen vill ta bort denna möjlighet är alltså att det förbättrar utsikterna att dess kvantitativa mål (som i sig kan ifrågasättas) kan uppfyllas. Regeringen uttrycker flera gånger att man vill öka direktövergången från gymnasiet till högskolan. Nu uttrycker man också tydligt att detta skall ske på bekostnad av något äldre studenter som vill börja studera. Allt tal om livslångt lärande är som bortblåst. Regeringens vision om högskolan framstår då snarast som en fråga om kvantitativ industriproduktion.

Det finns också anledning att anta att HA-gruppen bidrar till den breddade rekrytering som regeringen strävar efter. Miljöpartiet tror att det är viktigt att urvalsgruppen HA finns kvar för att öppna högskolan för fler studenter från studieovana miljöer.

Andra urvalsgrunder för grundläggande högskoleutbildning

I dag får universitet och högskolor bestämma vilka urvalsgrunder som skall gälla för högst 10 % av platserna på en utbildning som vänder sig till nybörjare. Regeringen föreslår att omfattningen utökas till 20 %. Exempel på alternativa urvalsgrunder som kan rymmas inom dessa 20 % är intervjuer, arbetsprover och särskilda områdesprov. Denna urvalsgrund existerar vid sidan av urvalsgrunderna betyg och högskoleprov. En högskola kan i dag välja om man vill använda sig av denna möjlighet eller om man i stället enbart vill använda sig av urvalskategorierna betyg och högskoleprov.

Miljöpartiet tycker att det är ett mycket bra förslag att utöka omfattningen av denna urvalskategori till 20 %. Vi har länge verkat för att alternativa former för urval skall utvecklas och tillämpas. Vår kritik mot dagens betygssystem i grundskolan är väl känd. De är inte rättsäkra, inte rättvisa, inte pedagogiska och inget bra mått varken på kunskap eller på hur bra man är på att ta till sig kunskap. Därför tycker vi att det är viktigt att man utvecklar andra, mer kvalitativa urvalsmetoder. Detta tycker vi är bra. Miljöpartiet vill se en ökad användning av arbetsprover och intervjuer i urvalsprocessen.

Miljöpartiet tycker att nationellt framtagna ämnesspecifika prov bör kunna användas i betydligt större omfattning. Vi anser därför att Högskoleverket bör få i uppdrag att utveckla nya högskoleprov som är riktade åt olika ämnesområden. Dessa bör kunna användas av lärosätena som alternativ till dagens standardiserade högskoleprov. Uppdraget till Högskoleverket bör innebära att verket skall utveckla högskoleprov med fem olika profiler inom fem år.

Fel! Okänt namn på

Eftersom rådande rättsläge varit otydligt vad gäller kvotering inom ramen för det lokalt fastställda urvalet, anser Miljöpartiet att det är bra att regeringen klargjort att platser på högskoleutbildning inte får reserveras för sökande från någon viss grupp eller med viss bakgrund.

Vi värnar också om BF-gruppen som består av sökande med studieomdömen från folkhögskola. Folkhögskolan är en viktig del av svenskt utbildningsväsende som Miljöpartiet vill främja. Därför vill vi understryka vikten av att denna urvalsgrupp finns kvar.

Urval vid lika meriter

Enligt 7 kap. 10 § högskoleförordningen får urval vid i övrigt likvärdiga meriter göras med hänsyn till kön i syfte att förbättra rekryteringen av studenter från det underrepresenterade könet. Vid sådana meriter får vidare lottnings användas, om urval med hänsyn till kön inte kan göras.

Regeringen föreslår att denna bestämmelse skall ändras för att lottnings största möjliga mån skall undvikas. Man föreslår att prov och intervjuer skall kunna göras vid likvärdiga meriter, innan urval kan göras med hänsyn till kön. Miljöpartiet ställer sig bakom denna förändring men vill lägga till att urval även bör kunna göras med hänsyn till etnisk bakgrund i likhet med kön, då de sökandes meriter är likvärdiga. Det är otroligt angeläget att vi kommer till rätta med den strukturella diskriminering som människor med utländsk bakgrund blir utsatta för i Sverige. Denna möjlighet skulle knappast få några enorma konsekvenser, men ändå utgöra ett viktigt instrument i arbetet mot etnisk diskriminering.

Meritämnen

Regeringen föreslår i propositionen Ny värld – ny högskola ytterligare förändringar som gäller gymnasiets betygsstruktur. Regeringen vill att särskilda meritämnen skall införas. Förslaget innebär att kunskaper i matematik och andra moderna språk än engelska skall innebära tilläggspoäng vid antagning till högre utbildning. Anledningen till förslaget är att regeringen tycker att det är ett problem att så få elever väljer att läsa matematik och andra moderna språk än engelska, eftersom dessa ämnen anses vara mer krävande än andra.

Miljöpartiet anser inte att detta är ett bra förslag. Det finns ingen anledning att matematik eller ryska skall väga särskilt tungt vid antagning till en utbildning där kunskaper i dessa ämnen inte behövs. Det går emot principen att antagningskrav som ställs på studenterna skall vara relevanta för utbildningen.

Miljöpartiet förordar i stället att betyg i ämnen som det krävs särskild behörighet i för antagning till en utbildning skall ges en högre poäng vid urval. Tanken är att gällande regler för tillträde som i dag skall gälla, dvs. att man uppfyller kraven om grundläggande behörighet samt har lägst betyget Godkänd i de ämnen som krävs för särskild behörighet. Men när det gäller urvalet

bland de behöriga sökande skall de sökande få extra poäng för högre betyg än Godkänd i de ämnen som krävs för den särskilda behörigheten. Det är rimligt att betyg i ämnen som är relevanta för utbildningen väger tyngre än betyg i ämnen som inte har någon relevans. Miljöpartiet föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning som ser över hur ett sådant system skulle kunna se ut.

I och med gymnasiepropositionen beslutades att ämnesbetyg införs i gymnasieskolan år 2007. Ämnesbetygen innebär att ett betyg i ett ämne på fördjupad nivå ersätter det tidigare. Ett betyg i matematik C ersätter alltså ett betyg i matematik B. Detta kan innebära att elever med höga betyg kan välja att avstå från att läsa kurser på högre nivå, för att inte riskera att deras "betygsmedel" dras ned när de söker vidare. En elev vill kanske inte riskera att ett MVG på B-nivå ersätts av ett G på C-nivå och därigenom drar ned snittvärdet. Det bör övervägas om fördjupade kunskaper kan premieras på något sätt. Miljöpartiet vill uppmärksamma regeringen på detta problem och att regeringen återkommer med förslag på lösning.

Jämställdhet inom högskoleväsendet

Utmana könssegregeringen!

Mycket har hänt gällande jämställdheten inom högskoleväsendet. Från att ha varit en nästan exklusivt manlig miljö har högskolevärlden successivt erövrats av kvinnorna, som i dag utgör en majoritet av studenterna på grundutbildningen. Även andelen doktorander har ökat stadigt. Men på de högre nivåerna inom akademin är kvinnorna fortfarande få. Andelen kvinnor bland forskarstudenter, forskarassistenter, lektorer och andra meriterande forskartjänster måste öka. Det är högskolans och dess institutioners uppgift att vidta åtgärder för att ta bort de strukturella hinder som skapar denna snedrekrytering.

I dag söker sig alltså fler kvinnor än män vidare till högskolan för fortsatta studier. Andelen kvinnor har ökat såväl inom de mansdominerade examenskategorierna som inom många kvinnodominerade. Endast inom ett fåtal utbildningar har andelen män ökat och då rör det sig enbart om ett fåtal procentenheter under en tioårsperiod. Det rör sig om utbildningar som t.ex. sjuksköterska och arbetsterapeut. Även inom vissa traditionellt kvinnodominerade utbildningar, som t.ex. lärarutbildningen, ökar andelen kvinnor. De mansdominerade utbildningarna blir allt färre och nästan alla har teknisk inriktning.

Nästa steg måste vara att försöka bryta könssegregeringen inom högskoleutbildningen. Det handlar framför allt om att få fler män att söka sig till kvinnodominerade utbildningar. Detta gäller särskilt för lärar- och förskolläraryrket då lärare kan antas fungera som förebilder för nya generationer. Andelen män som tagit förskollärexamen har glädjande nog ökat med 5 % de senaste tio åren. En sådan utveckling är önskvärd och måste fortsatt främjas. Miljöpartiet vill därför att riksdagen ger regeringen till känna behovet av åtgärder för att öka andelen män på kvinnodominerade utbildningar.

Fel! Okänt namn på

För att ett jämställt utbildningsväsende skall bli verklighet krävs att kvinnor på allvar får tillträde till högre tjänster inom högskoleväsendet. Översynen av antagningsprocessen till forskarutbildningen är ett steg för att skapa en rättvis antagning baserad på meriter, inte personliga kontakter. Miljöpartiet vill se en ökad fokusering på faktiska meriter även vad gäller rekrytering till högre tjänster inom högskolan. Detta skulle gynna jämställdheten och förbättra könsfördelningen avsevärt.

Inom grundskola och gymnasium ser vi i dag oroväckande tendenser på ökad ojämställdhet när det gäller studieresultat. Flickor får genomgående betydligt högre betygssnitt, och Miljöpartiet anser att förhållandena bakom detta måste analyseras noga och föreslår i en partimotion om grundskolan att en utredning tillsätts om detta. Den traditionella mansrollen måste utmanas, och arbete mot könssegregeringen är extremt viktigt i detta avseende.

Miljöpartiet anser att Högskoleverket bör ges i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer. Detta för att göra det möjligt att följa och jämföra lärosätenas arbete med jämställdhetsfrågorna. I tillägg till detta bör Högskoleverket vi tillsyn granska lärosätena ur jämställdhetssynpunkt. Då skall en samlad bedömning av lärosätenas jämställdhetsarbete göras.

Ökat tryck i arbetet mot sexuella trakasserier

Det är extremt viktigt att lärosätena efterföljer lagen som föreskriver att de är skyldiga att förebygga och förhindra sexuella trakasserier. Trots detta visar undersökningar att ca 15 % av kvinnorna som studerar på grundutbildning och 25 % av de kvinnliga doktoranderna har blivit utsatta för sexuella trakasserier. Detta är naturligtvis oacceptabelt. Det är enormt viktigt att högskolorna tar detta problem på allvar och arbetar aktivt för att motverka dessa destruktiva strukturer inom akademien. Som en del i detta arbete anser Miljöpartiet att Högskoleverket bör få i uppdrag att kartlägga sexuella trakasserier på universitet och högskolor.

HBT-perspektiv

I berörda högskoleutbildningar skall undervisning om HBT-frågor ingå. Till exempel skall hälso-, sjukvårds- och omsorgspersonal tillgodogöra sig HBT-kompetens. Likaså personal inom polis- och rättsväsendet samt inom förskole- och skolväsendet.

I den nu gällande examensordningen i högskoleförordningen föreskrivs att det för den nya lärarexamen krävs bl.a. att studenten kan orientera sig om, analysera och ta ställning till allmänmänskliga frågor, ekologiska livsbetingelser och förändringar i omvärlden. För läkar- och sjuksköterskeexamen krävs bl.a. att studenten har utvecklat sin förmåga till goda relationer med patienter och anhöriga. Samma eller snarlika formuleringar finns i examensordningen när det gäller högskolans övriga yrkesexamina inom vårdområdet.

Fel! Okänt namn på

Enligt en kartläggning från Folkhälsoinstitutet har det visat sig att undervisning i HBT-frågor endast i begränsad omfattning förekommer vid högskolor. Regeringen bör därför ge Högskoleverket i uppdrag att undersöka för vilka yrken det kan vara befogat att säkerställa att kunskaper om HBT-frågor och bemötandefrågor förmedlas och att lägga upp en plan för hur undervisningen skall kunna förbättras på denna punkt.

SLU:s departementstillhörighet

SLU är organisatoriskt placerat under Jordbruksdepartementet. Orsaken torde vara att SLU ansvarar för forskning och utbildning med inriktning på areella näringar samt har mycket kontakter och samarbete med dessa näringar. Jordbruksdepartementet ansvarar för de flesta av de areella näringarna. Skogsbruk är ett undantag och tillhör Näringsdepartementet.

Utbildningsdepartementet ansvarar för övriga universitet och högskolor i landet. Miljöpartiet anser att skälen till att SLU skall tillhöra Jordbruksdepartementet inte är tillräckligt starka för att det skall vara motiverat att splittra högskoleväsendet på olika departement. Det är vanligt även på andra universitet och högskolor att man arbetar nära olika branscher. Inte minst tekniska universitet och regionala högskolor har ofta en profil med mycket näringslivskontakter.

Miljöpartiet anser att det finns klara fördelar med att låta Utbildningsdepartementet ansvara även för SLU. Det blir lättare att göra prioriteringar mellan olika utbildnings- och forskningssatsningar om ansvaret är samlat. I dag, när SLU inte tillhör samma utgiftsområde som övriga universitet och högskolor, sker en avvägning av satsningar på SLU mot t.ex. Jordbruksverkets och Fiskeriverkets budgetar. Det vore mer seriöst att göra den här typen av avvägningar mot övrig forskning och utbildning.

Miljöpartiet anser därför att riksdagen bör ge regeringen till känna som sin mening att Utbildningsdepartementet i framtiden bör få ansvar för SLU.

Stockholm den 16 september 2005

Peter Eriksson (mp)

Maria Wetterstrand (mp)

Leif Björnlod (mp)

Barbro Feltzing (mp)

Lotta Hedström (mp)

Ulf Holm (mp)

Mona Jönsson (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Ingegerd Saarinen (mp)

Mikaela Valtersson (mp)

Åsa Domeij (mp)

Gustav Fridolin (mp)

Helena Hillar Rosenqvist (mp)

Mikael Johansson (mp)

Jan Lindholm (mp)

Yvonne Ruwaida (mp)

Lars Ångström (mp)